

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องแบบการ เรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยในบทนี้ เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการ เรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับแบบการ เรียนแบบต่าง ๆ เปรียบเทียบลักษณะแบบการ เรียนของนิสิตระหว่าง

๑. นิสิตชายและนิสิตหญิง
๒. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงและนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ
๓. นิสิตที่กำลังศึกษาในระดับปีที่ต่างกัน
๔. นิสิตที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน และ
๕. การหาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการ เรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานของการวิจัยดังนี้

๑. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่างกันจะมีแบบการ เรียนที่แตกต่างกัน
๒. นิสิตที่ศึกษาในระดับปีที่ต่างกันจะมีแบบการ เรียนแตกต่างกัน
๓. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน จะมีแบบการ เรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีแยกกลุ่มสาขาวิชา แล้วจึงสุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างจากตัวแทนสาขาแขนงายอีกครั้งหนึ่ง ได้กลุ่มตัวอย่างและทำการส่งแบบวัดแบบการเรียน จำนวน ๗๕๐ ชุด ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบวัดแบบการเรียนกลับคืนมาจำนวน ๒๗๗ ชุด คิดเป็นจำนวนร้อยละ ๔๐.๒๒

๒. การสร้างแบบวัดแบบการเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบการเรียนของนิสิตนักศึกษา และทำการศึกษานำ (Pilot Study) เกี่ยวกับแบบการเรียนของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย จากนั้นผู้วิจัยได้แปลแบบวัดแบบการเรียนของนิสิต (Student Learning Style Questionnaire) ของกราสชา และไรชแมน (Grasha and Reichman) ซึ่งมีลักษณะแบบการเรียนใกล้เคียงกับแบบการเรียนของนิสิตนักศึกษาไทยมากที่สุดจากการเปรียบเทียบกับการศึกษานำ ผู้วิจัยจึงได้ใช้แบบวัดแบบการเรียนของนิสิตฉบับดังกล่าวเป็นเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ แบบวัดแบบการเรียนของนิสิตฉบับนี้จะ เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า (๑-๕) เลือกเพียงคำตอบเดียว มีข้อความ ๒๐ ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกทัศนคติต่อการเรียนการสอนโดยทั่วไป โดยแบ่งแบบการเรียนออกเป็น ๒ แบบ ในแบบการเรียนแต่ละแบบจะมีข้อความ ๑๐ ข้อ สลับที่ปะปนกัน โดยผู้ตอบไม่สามารถรู้ชื่อของแบบการเรียนแต่ละแบบ และข้อความแต่ละข้อว่า เป็นของแบบการเรียนแบบใด

๓. การทดลอง เครื่องมือ เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดแบบการเรียน และพัฒนาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำแบบวัดที่ได้แปลและปรับปรุงไปให้ คณะผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ๗ ท่าน ตรวจสอบแก้ไขพิจารณาให้ความคิดเห็นพร้อมทั้ง เสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น แล้วจึงนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับนิสิตคณะครุศาสตร์ จำนวนประมาณ ๔๐ คน นำผลมาหาข้อบกพร่อง ปรับปรุงให้สมบูรณ์ โดยหาความเที่ยง ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ปรากฏว่าได้ค่าความเที่ยง = ๐.๗๕๕

๔. การรวบรวมข้อมูล นำแบบวัดแบบการ เรียนที่แก้ไขครั้งสุดท้ายไปวัดแก้ ตัวอย่างประชากรที่สุ่มได้ โดยผ่านการประสานงานและความช่วยเหลือในการติดต่อตัวแทน นิสิตในคณะต่าง ๆ จากกองกิจการนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบวัด วิเคราะห์ความถี่ และหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกทัศนคติ ต่อการ เรียนการสอน แบบการ เรียนแบบต่าง ๆ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการประเมินความคิดเห็น เป็นค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแบบการ เรียนของตัวแปร ๒ กลุ่ม ใช้ค่าสถิติ ที-เทสต์ (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยแบบการ เรียนของนิสิตตัวแปรที่มากกว่า ๒ กลุ่ม เพื่อหาความ แตกต่างด้วยค่าสถิติ เอฟ-เทสต์ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ ลงมาแล้วจึงทำการทดสอบ เป็นรายคู่อีกครั้งด้วยกาทดสอบ เชฟเฟ

(Scheffe) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างแบบการ เรียนด้วย ค่าสหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน

(The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) การวิเคราะห์ข้อมูล

และการหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

(Statistical Package for Social Sciences) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอ เป็นตารางและความเรียงตามจุด

มุ่งหมาย และสมมุติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ตามลำดับ

ผลการวิจัย

ผลของการวิจัย สรุปได้ดังนี้

๑. ผลการศึกษาจัดอันดับคะแนนเฉลี่ยแบบการ เรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยส่วนรวม ปรากฏว่านิสิตชอบหรือพอใจในแบบการ เรียน ๔ แบบ คือชอบแบบการ เรียน แบบร่วมมือสูงสุด ($\bar{X} = ๓๗.๐๘$) แบบมีส่วนร่วมอยู่ในอันดับสอง ($\bar{X} = ๓๓.๒๔$) แบบพึ่งพาอยู่ในอันดับสาม ($\bar{X} = ๓๑.๓๗$) และแบบอิสระ อยู่ในอันดับสี่ ($\bar{X} = ๓๑.๗๑$) ส่วนแบบการ เรียนที่นิสิตไม่ชอบมี ๒ แบบคือ แบบการ เรียนแบบหลีกเลี่ยง ($\bar{X} = ๒๖.๒๑$) และแบบการ เรียนแบบแข่งขัน ($\bar{X} = ๒๕.๘๘$)

๒. ผลการศึกษาจัดอันดับคะแนนเฉลี่ยแบบการเรียนของนิสิต แยกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และสาขาวิชา ปรากฏว่า

๒.๑ นิสิตเพศชายและเพศหญิง ชอบแบบการเรียน ๔ แบบ และไม่ชอบแบบการเรียน ๒ แบบ เหมือนส่วนรวม แต่ นิสิตเพศชายชอบแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่าแบบฟังพา

๒.๒ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ชอบแบบการเรียน ๔ แบบ และไม่ชอบแบบการเรียน ๒ แบบ เหมือนส่วนรวม แต่ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำชอบแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่าแบบฟังพา เล็กน้อย

๒.๓ นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ ๓ และ ๔ ชอบแบบการเรียน ๔ แบบ และไม่ชอบแบบการเรียน ๒ แบบ เหมือนส่วนรวม แต่ นิสิตชั้นปีที่ ๒, ๓ และ ๔ จะชอบแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่าแบบฟังพา

๒.๔ นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขามนุษยศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ ชอบแบบการเรียน ๔ แบบ และไม่ชอบแบบการเรียน ๒ แบบ เหมือนส่วนรวม แต่ นิสิตสาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และสาขามนุษยศาสตร์ ชอบแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่าแบบฟังพา

๓. ผลการศึกษาวิเคราะห์ทดสอบความแตกต่างของคะแนนแบบการเรียนของนิสิต จำแนกตามเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๓.๑ ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแบบการเรียนของนิสิตที่มีเพศต่างกัน พบว่า นิสิตเพศชายและเพศหญิงมีแบบการเรียนที่แตกต่างกัน ในแบบการเรียนแบบต่อไปนี้

๓.๑.๑ แบบอิสระ นิสิตชายมีลักษณะแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่า นิสิตหญิง (นิสิตชาย $\bar{X} = 32.72$, นิสิตหญิง $\bar{X} = 30.53$ มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑)

๓.๑.๒ แบบฟังพา นิสิตหญิงมีลักษณะแบบการเรียนแบบฟังพาสูงกว่า นิสิตชาย (นิสิตหญิง $\bar{X} = 32.29$, นิสิตชาย $\bar{X} = 31.37$, มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

๓.๑.๓ แบบมีส่วนร่วม นิสิตเพศหญิงมีลักษณะแบบการ เรียนแบบมีส่วนร่วม สูงกว่านิสิตชาย (นิสิตหญิง $\bar{X} = ๓๔.๓๘$, นิสิตชาย $\bar{X} = ๓๒.๑๘$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑)

ส่วนแบบการ เรียนแบบอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

๓.๒ การทดสอบสมมติฐานข้อที่ ๑ โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่า

"นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่างกันจะมีแบบการ เรียนแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยโดยส่วนใหญ่พบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่างกันมีแบบการ เรียนแตกต่างกัน ๒ แบบดังนี้

๓.๒.๑ แบบรวมมือ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง มีลักษณะแบบการ เรียนแบบรวมมือสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ (นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง $\bar{X} = ๓๗.๓๘$ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ $\bar{X} = ๓๖.๕๖$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕)

๓.๒.๒ แบบมีส่วนร่วม นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงมีลักษณะแบบการ เรียนแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ (นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง $\bar{X} = ๓๓.๗๘$ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ $\bar{X} = ๓๒.๒๒$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑)

ส่วนแบบการ เรียนแบบอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

๔. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ของคะแนนแบบการ เรียนของนิสิตจำแนกตามระดับชั้นปี และสาขาวิชา

๔.๑ การทดสอบสมมติฐานข้อที่ ๒ โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่า

"นิสิตที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกันจะมีแบบการ เรียน แตกต่างกัน"

ผลการวิจัยโดยส่วนใหญ่พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ นิสิตที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ต่างกันจะมีแบบการ เรียนที่ต่างกันเพียงแบบเดียวเท่านั้น คือ

๔.๑.๑ แบบพึ่งพา นิสิตในระดับชั้นปีต่างกัน มีแบบการเรียนแบบ
พึ่งพาแตกต่างกัน (นิสิตชั้นปีที่ ๑ $\bar{X} = ๓๒.๕๓$ นิสิตชั้นปีที่ ๒ $\bar{X} = ๓๒.๑๒$ นิสิตชั้นปีที่ ๓
 $\bar{X} = ๓๑.๔๘$ นิสิตชั้นปีที่ ๔ $\bar{X} = ๓๐.๘๖$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕)

ส่วนแบบการเรียนแบบอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

๔.๒ การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๓ โดยตั้งสมมุติฐานไว้ว่า

"นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน จะมีแบบการเรียนแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยโดยส่วนใหญ่พบว่า สอดคล้องกับสมมุติฐาน กล่าวคือ นิสิตที่ศึกษา
ในสาขาวิชาที่ต่างกัน จะมีแบบการเรียนแตกต่างกัน ๓ แบบ ดังนี้คือ

๔.๒.๑ แบบอิสระ นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีแบบการเรียน
แบบอิสระต่างกัน (นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ $\bar{X} = ๓๒.๖๐$ นิสิตสาขาสังคมศาสตร์
 $\bar{X} = ๓๒.๒๑$ นิสิตสาขามนุษยศาสตร์ $\bar{X} = ๓๑.๕๒$ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์
 $\bar{X} = ๒๘.๕๗$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑)

๔.๒.๒ แบบพึ่งพา นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีแบบการเรียน
แบบพึ่งพาแตกต่างกัน (นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ $\bar{X} = ๓๒.๓๔$ นิสิตสาขาสังคมศาสตร์
 $\bar{X} = ๓๒.๐๖$ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ $\bar{X} = ๓๑.๕๒$ นิสิตสาขามนุษยศาสตร์
 $\bar{X} = ๓๐.๔๑$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕)

๔.๒.๓ แบบมีส่วนร่วม นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน จะมี
แบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน (นิสิตสาขาสังคมศาสตร์ $\bar{X} = ๓๔.๓๕$ นิสิตสาขา
มนุษยศาสตร์ $\bar{X} = ๓๓.๒๘$ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ $\bar{X} = ๓๒.๒๒$ นิสิตสาขา
วิทยาศาสตร์ประยุกต์ $\bar{X} = ๓๑.๖๖$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑)

ส่วนแบบการเรียนแบบอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

๕. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนด้วยค่าสหสัมพันธ์ของ
เพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

๕.๑ แบบการเรียนแบบอิสระ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับแบบการเรียน
แบบหลักเลี้ยง ($r = -๐.๐๗$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ และมีความสัมพันธ์ในทางบวก

กับแบบการ เรียนแบบร่วมมือ ($r = 0.22$) แบบการ เรียนแบบแข่งขัน ($r = 0.93$)
และแบบมีส่วนร่วม ($r = 0.24$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

๕.๒ แบบการ เรียนแบบหลักเดี่ยวมีความสัมพันธ์ในทางลบกับแบบการ เรียน
แบบร่วมมือ ($r = -0.23$) แบบมีส่วนร่วม ($r = 0.37$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ
.๐๑ และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับแบบพึ่งพา ($r = 0.02$) แบบแข่งขัน ($r = 0.92$)
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

๕.๓ แบบการ เรียนแบบร่วมมือ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับแบบการ เรียน
แบบพึ่งพา ($r = 0.92$) แบบมีส่วนร่วม ($r = 0.49$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑
และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับแบบแข่งขัน ($r = 0.07$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

๕.๔ แบบการ เรียนแบบพึ่งพา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับแบบการ เรียน
แบบแข่งขัน ($r = 0.32$) และแบบมีส่วนร่วม ($r = 0.35$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ
.๐๑

๕.๕ แบบการ เรียนแบบแข่งขัน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับแบบการ เรียน
แบบมีส่วนร่วม ($r = 0.35$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์แบบการ เรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาเอกค้นพบ
ที่น่าสนใจดังนี้

๑. การศึกษาจัดอันดับคะแนนเฉลี่ยแบบการ เรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดยส่วนรวม

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตชอบแบบการ เรียน ๔ แบบ คือชอบแบบการ เรียนแบบ
ร่วมมือสูงสุด ($\bar{X} = 37.04$) แบบมีส่วนร่วม อยู่ในอันดับสอง ($\bar{X} = 33.24$) แบบ
พึ่งพา อยู่ในอันดับสาม ($\bar{X} = 31.37$) และแบบอิสระอยู่ในอันดับสี่ ($\bar{X} = 29.99$) ส่วน
แบบการ เรียนที่นิสิตไม่ชอบมี ๒ แบบคือแบบการ เรียนแบบหลักเดี่ยว ($\bar{X} = 22.29$) และ

แบบการ เรียนแบบแข่งขัน ($\bar{X} = ๒๕.๕๕$) ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าแบบการ เรียนที่นิสิตชอบส่วนใหญ่
 จะเป็นแบบการ เรียนที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูง เป็นแบบการ เรียนที่มีกิจกรรมร่วมกัน
 ระหว่างเพื่อน ๆ และนิสิตได้มีส่วนร่วมในการ เรียนการสอน เพราะว่าผู้เรียนในระดับ
 อุดมศึกษาคือนิสิตนักศึกษาอยู่ในวัยที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนสูง เป็นระยะที่นิสิตนักศึกษา
 ต้องการความจริงใจจากเพื่อนร่วมวัย ต้องการ เป็นที่ยอมรับ เข้า เป็นพวกเดียวกัน^๑
 สอดคล้องกับแนวคิดของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ ที่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ในหมู่นิสิตนักศึกษามี
 ความจำเป็นอย่างยิ่ง นิสิตนักศึกษาจะสัมพันธ์กันได้ ๒ ลักษณะ คือสัมพันธ์กันทางอารมณ์
 และสัมพันธ์กันทางปัญญา^๒ ซึ่งสัมพันธ์กับผลการศึกษาวินิจฉัย พี กอดเลียบ และ
 ฮาโรลด์ แอด ฮอดกิน (William P. Gottlieb and Harold L. Hodgkins)
 ที่พบว่า นิสิตนักศึกษามีแนวโน้มที่จะแยกตัวไปแสวงหาค่านิยมจากกลุ่มเพื่อน เป็นวัยที่มีความ
 ต้องการในก้านความรัก ความเข้าใจ ความร่วมมือ และช่วยเหลือจากผู้อื่น^๓ และ
 จากการศึกษาของ เจมส์ โจเซฟ เลกซ์ (James Joseph Lex) พบว่า นิสิตชอบ
 การเรียนแบบกระบวนการกลุ่มมาก เพราะมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง

^๑ ประภอบ กุปรัตน์, "ขบวนการนักศึกษาในประเทศไทย : ข้อคิดเห็นและ
 ข้อเสนอแนะบางประการ," ใน อุดมศึกษา ๒๓ (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา
 อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๑๑.

^๒ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, "ความสัมพันธ์ในหมู่นิสิตนักศึกษา," วารสารสภาการศึกษา
แห่งชาติ ๕ (พฤษภาคม ๒๕๑๔) : ๘.

^๓ William P. Gottlieb, and Harold L. Hodgkins, "College
 Students Subculture: Their Structure and Characteristics in
 Relation to Student Attitude Change," School Review 71 (Autumn
 1963): 226 - 227.

และรู้สึกอิสระในการเรียน^๑ ซึ่งเกี่ยวกับการเรียนการสอนนี้ ริก คอนเลย์ คิลโก้ (Reese Donley Kilgo) กล่าวว่า การสอนของอาจารย์ที่ดีจึงควรมีการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากที่สุด เน้นที่ตัวนิสิต (Student Centered) เน้นการเรียนรู้อย่างตัวคนเดียว และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน มิใช่เป็นเพียงผู้ฟังอย่างเดียว^๒ สาเหตุอีกประการหนึ่ง เพราะวาระบบการเรียนการสอนภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเอง เชื้อต่อการเรียนแบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม เป็นต้นว่า วิธีการสอน การมอบงานให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มศึกษาค้นคว้าทำรายงาน หรือการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เหล่านี้เป็นต้น ตลอดจนสภาพแวดล้อมในสถาบัน เช่นการมีระบบห้องสมุดที่ได้มาตรฐานแพร่กระจายต่าง ๆ มีหอสมุดกลาง มีศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย เป็นแหล่งรวบรวมเอกสาร ข่าวสาร ตำราต่าง ๆ อันจะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้า เป็นอิสระด้วยตนเองได้อีกด้วย

ในขณะที่เดียวกัน มีนิตยสารกลุ่มหนึ่งซึ่งมีจำนวนน้อย ที่ชอบแบบการเรียนแบบแข่งขัน ทั้งนี้เพราะวาระบบการศึกษาไทยไม่ได้สำเร็จ เบ็ดเสร็จในตัวเอง จะต้องมีการศึกษาค้นคว้าออก ฉะนั้น นิสิตบางส่วนที่มีฐานะดี มีความพร้อม ต้องการศึกษาค้นคว้าในระดับสูงขึ้นไป จึงชอบแบบการเรียนแบบแข่งขัน เพื่อที่จะทำคะแนนเฉลี่ยสะสมให้สูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อ เหล่านี้เป็นต้น

๒. การศึกษาวิจัยค้นคว้าคะแนนเฉลี่ยแบบการเรียนของนิสิต แยกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และสาขาวิชา

๑
Jane Joseph Lex, "Attitude Change of Siminary Students Associated with a Course in Group Dynamics," Dissertation Abstracts International 33(May 1975): 6093-A.

๒
Reese Donley Kilgo, "What the Good Teacher Does," Improving College and University Teaching 18(Autumn 1970): 251-253.

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน ระดับชั้นมัธยม และสาขา วิชาต่างกัน มีความชอบแบบการ เรียน ๔ แบบ คือแบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ ไม่ชอบแบบการ เรียน ๒ แบบ คือแบบการ เรียนแบบหลักเลี้ยง และแบบแข่งขัน เหมือนกับโดยส่วนรวม แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้คือ

นิสิตเพศชายชอบแบบการ เรียนแบบอิสระมากกว่าแบบการ เรียนแบบพึ่งพา ทั้งนี้ เพราะว่าเป็น นิสิตชายมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง และสังคมไทยให้เกียรติ ถือว่าผู้ชายเป็น ผู้นำ ฉะนั้น นิสิตชายจึงมีลักษณะการ เรียนที่เป็นอิสระมากกว่าลักษณะการ เรียนแบบพึ่งพา

นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ ชอบแบบการ เรียนแบบอิสระสูงกว่าแบบพึ่งพา อาจ เป็นเพราะว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำส่วนหนึ่งพยายามแยกตัว เอง เป็นอิสระ ไม่อยากที่จะพึ่งพาผู้อื่น หรือต้อง เป็นภาระต่อเพื่อน ๆ ประกอบกับการ เรียนแบบอิสระของ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ อาจจะช่วยลดปัญหาที่อาจ เกิดจากการ เรียนรวมกันกับ เพื่อน ๆ เป็นต้นว่า การเรียนตามเพื่อน ๆ ไม่ทัน เป็นการทำให้เพื่อน ๆ พลอยเสียเวลา ลาซาได้

นิสิตชั้นปีที่สามและสี่ จะชอบแบบการ เรียนแบบอิสระสูงกว่าแบบพึ่งพา ทั้งนี้เพราะว่า "นิสิตที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่า ๒ ปี จะได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น ได้เรียนรู้ สิ่งแปลกใหม่ต่าง ๆ ของการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยมาพอสมควร นิสิตจึงมีความอิสระ มากขึ้น ทำให้ นิสิตไม่เก็บตัว หรือเคร่งครัดในระเบียบประเพณีเดิม ° โดยเฉพาะ เมื่อนิสิตเรียนในชั้นปีที่ ๔ ก็เริ่มสนใจในด้านอาชีพ หรือการเตรียมตัวที่จะออกไปประกอบ อาชีพ จึงทำให้มีลักษณะแบบการ เรียนแบบอิสระสูงกว่าแบบพึ่งพา

๓. การศึกษาวิเคราะห์ ทดสอบความแตกต่างของคะแนนแบบการ เรียนของนิสิต จำแนกตามเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๓.๑ การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแบบการ เรียนของนิสิตที่มีเพศต่างกัน พบว่า นิสิตเพศชายและนิสิตเพศหญิงมีแบบการ เรียนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นิสิตชายและนิสิตหญิงมีแบบการ เรียนต่างกัน ๓ แบบดังนี้

๓.๑.๑ นิสิตเพศชายและนิสิตเพศหญิงมีแบบการ เรียนแบบอิสระแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ กล่าวคือ นิสิตเพศชายมีลักษณะแบบการ เรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตเพศหญิง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าเป็นธรรมชาติของผู้ชาย ประกอบด้วย "ผู้ชายมักได้รับการอบรมให้มีความแข็งแกร่งและให้แสดงออกมากกว่า ไม่ค่อยได้รับการทำโทษเมื่อทำผิดพลาด รู้จักตัดสินใจ ทรนทนและกล้าคิด กล้าทำ มีความอิสระและเชื่อมั่นในตนเอง" จึง เป็นผลให้นิสิตชายมีลักษณะแบบการ เรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง

๓.๑.๒ นิสิตชายและนิสิตหญิงมีแบบการ เรียนแบบพึ่งพาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ กล่าวคือ นิสิตเพศหญิงมีลักษณะแบบการ เรียนแบบพึ่งพาสูงกว่านิสิตชาย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า เพศหญิงตามระบบสังคมไทยถูกอบรมให้ปฏิบัติตนเป็นผู้ตาม เพศหญิงมีความต้องการไม่ตรีสัมพันธ์สูง การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ปฏิบัติต่อลูกหญิงคือ มักอบรมให้ลูกหญิงสงบเรียบร้อย อ่อนหวาน ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบประเพณี มีความเชื่อมั่นและปฏิบัติตาม

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วีระบุต วิเชียรโชติ, "สังคมไม่ตรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ" ใน วารสารสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย (ทรนคร: สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓)

มีความต้องการความช่วยเหลือสูงกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แฮร์รี่ แมคเกอร์ และไมเคิล เลวิส (Harry McGurk and Michael Levis) ที่พบว่า ผู้หญิงต้องการความช่วยเหลือ และเชื่อฟังผู้ใหญ่มากกว่าผู้ชาย ควบคู่ไปกับความเข้าใจส่งผลต่อแบบการเรียนแบบฟังทงของนิสิตหญิงให้สูงกว่านิสิตชาย

๑.๑.๖ นิสิตเพศชายและนิสิตเพศหญิงมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ กล่าวคือ นิสิตเพศหญิงมีลักษณะแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงกว่า นิสิตเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรียาพร พวงอิศร ที่ศึกษาพบว่า ในกลุ่มนิสิตชาย เน้นความสำคัญของผู้อื่นมากกว่าความสนใจตนเองในเรื่องดังนี้ อยากรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากกว่าอยากใหญ่ผู้อื่นรับฟังความคิดเห็นของตน อยากร่วมแสดงความสามารถของตนมากกว่า อยากรใหญ่ผู้อื่นเห็นความสามารถของตนเอง และนารี มีตรสัมพันธกิจ ศึกษาพบว่า นิสิตหญิงรับรู้ในสภาพแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับดีกว่านิสิตชาย

Harry McGurk and Michael Levis, " Birth Order: A Phenomenon in Search of an Explanaton," Developmental Psychology 7(November 1972): 366.

ปรียาพร พวงอิศร, "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในชีวิตของนิสิตปี ๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐), หน้า ๘๖

นารี มีตรสัมพันธกิจ, "การสำรวจสภาพแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๘๐.

จาก เหตุผลดังกล่าว จึงมีผลทำให้มีลักษณะแบบการ เรียนแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสัยช
ชาย

๓.๒ การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๑

"นิสัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่างกัน จะมีแบบการ เรียนแตกต่างกัน"

จากการวิจัยพบว่า นิสัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่างกัน มีแบบการ เรียนไม่
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่า
เรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนนั้น มีความยุ่งยากซับซ้อนมาก เพราะมีองค์ประกอบต่าง ๆ
มากมายที่เป็นตัวแปรที่ประสมประสานกันอยู่ ส่งผลให้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนที่
แตกต่างกัน อาจจะมาจกคุณลักษณะเกี่ยวกับผู้เรียนเอง ทั้งทางด้านสติปัญญา และด้านที่ไม่ใช่
ทางสติปัญญา ได้แก่ความสามารถที่มีมาแต่กำเนิดหรือความถนัด ความรู้พื้นฐานเดิม ความสนใจ
ทัศนคติในการ เรียน นิสัยในการ เรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรืออาจจะมาจากทางด้าน
สภาพแวดล้อม ได้แก่ ฐานะทาง เศรษฐกิจสังคม และทางองค์ประกอบทางด้านคุณภาพของ
อาจารย์ผู้สอน ถึงจะ เห็นได้จากผลการวิจัยที่ เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนนั้น มีรากฐานมี
๒ ลักษณะที่ขัดแย้งกัน เช่นการวิจัยของแมดดอกซ์^๑ (Maddox) ของไดเนอร์^๒ (Diener)
พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงและค่ามีนัยในการ เรียนแตกต่างกัน ส่วนการ
ศึกษาของมาเบล เค เอ็ม ลัม^๓ (Mabel K.M.Lum) และเจ พี ลิดดิโคต^๔
(J.P. Liddicoat) พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง และค่า

^๑ Harry Maddox, How to Study, p. 9.

^๒ Charles L. Diener, "Similarities and Differences Between Over-Achieving and Under-Achieving Students," pp. 396 - 400.

^๓ Mabel K.M. Lum, "A Comparison of Under and Overachieving Female College Students," Journal of Educational Psychology 51 (May 1960): 109 - 115.

^๔ J.P. Liddicoat, "Differences Between Under and Overachievers at a Small Liberal Arts Women's College," Dissertation Abstracts International 32(May 1972) : 6133 - A.

มีนิสัยในการเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามในการศึกษาแบบการเรียนของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยครั้งนี้ ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาในแบบการ เรียนแต่ละแบบ พบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่างกันจะมีแบบการ เรียนแตกต่างกันในบางแบบดังนี้

๓.๒.๑ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงชอบแบบการ เรียนแบบรวมมือสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ ทั้งนี้ เพราะว่ามีนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง มักจะเป็นแกนสำคัญในการทำงาน เป็นต้นว่างานกลุ่ม ศึกษา ค้นคว้าทำรายงาน ในขณะที่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ ให้ความร่วมมือน้อยในการทำงานกลุ่ม เพราะ นิสิตพวกนี้จะใช้วิธี "แอบแฝงกินแรงเพื่อนฝูง" อีกประการหนึ่ง เพราะว่ามีนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงส่วนมากจะเป็นนิสิตที่มีความรอบรู้ มีความสนใจศึกษาค้นคว้า มีข้อความรู้ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ และมีความรับผิดชอบสูง

๓.๒.๒ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงชอบแบบการ เรียนแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ อาจ เป็น เพราะว่ามีนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง มีความสนใจ ศึกษา ค้นคว้า เนื้อหาวิชา กิ่งไค้กล่าวมาแล้ว ทำให้มีข้อมูล ข้อความรู้ในการนำมา เสนอและอภิปรายในชั้นเรียน อีกประการหนึ่ง เพราะว่ามีนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงก็จะมี ความเชื่อมั่นในตัวเองสูง คุ้ม จึงทำให้ นิสิตพวกนี้มีความกล้า และสามารถแสดงออก มีส่วนร่วมในการเรียน การสอนมาก ประกอบกับเพื่อน ๆ มีความคาดหวังในตัวนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง ว่า เป็นผู้มีความสามารถ จึงจำเป็นต้องอยู่เองที่นิสิตพวกนี้จะต้องพยายามศึกษาค้นคว้า และมี ส่วนร่วมในการ เรียนการสอนอยู่เสมอ

๔. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทาง เดียว (One-way Analysis of Variance) ของคะแนนแบบการ เรียนของนิสิตจำแนกตามระดับชั้นปีและสาขาวิชา

๔.๑ การทดสอบสมมติฐานข้อที่ ๒

"นิสิตที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกันจะมีแบบการ เรียนแตกต่างกัน"

จากการวิจัยพบว่า นิสิตที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีแบบการ เรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการ เรียนการสอนในระบบ

หน่วยกิต มีได้กำหนดรายวิชาเป็นชั้นปีอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ การกำหนดรายวิชาในแผนการเรียนในระดับปริญญาตรี ไม่ได้แยกไว้ชัดเจนว่ารายวิชาใดต้องเรียนในระดับชั้นปีใด ทั้งนี้เพราะว่าโดยความเป็นจริงแล้ว การจัดวิชาเรียนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายอย่าง เป็นคํานวณว่า ผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และอื่น ๆ อาจจะมีผลสำคัญที่มีผลต่อการวางแผนการจัดรายวิชาเรียน กล่าวโดยสรุปแล้วก็คือ ชั้นปีมิได้เป็นตัวกำหนดวิชาเรียนโดยตรง ฉะนั้น จึงส่งผลให้แบบการเรียนของนิสิตในแต่ละชั้นปีโดยรวม ๆ เฉลี่ยแล้วไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในรายแบบเรียนแต่ละแบบพบว่า นิสิตที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกันมีแบบการเรียนแบบพึ่งพาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ เพียงแบบเดียวใน ๖ แบบ กล่าวคือ นิสิตที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ ๑ จะมีลักษณะแบบการเรียน แบบพึ่งพาสูงสุด เมื่อเทียบกับชั้นปีอื่น ๆ หลังจากนั้น ลักษณะแบบการเรียนแบบพึ่งพา จะค่อย ๆ ลดลงเมื่อนิสิตเรียนในชั้นปีที่ ๒ ชั้นปีที่ ๓ และชั้นปีที่ ๔ ตามลำดับ นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ ๔ จะมีลักษณะแบบการเรียนแบบพึ่งพาน้อยที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า "นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่งนั้น เขาเข้ามาในมหาวิทยาลัย ด้วยความรู้สึกหวาดหวั่นคล้ายกับคนหลงทาง ทั้งนี้เพราะนิสิตนักศึกษาต้องจากสังคมครอบครัวห่างจากความควบคุมใกล้ชิดจากที่บ้าน" ๑ ได้พบระบบการเรียน การสอนที่แตกต่างไปจากที่เคยเรียนมา ได้พบสังคมใหม่ และต้องกาปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมนั้น เช่นต้องเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ผู้ที่ไม่เคยเรียนในโรงเรียนสหศึกษามาก่อนก็ต้องปรับตัว เข้ากับเพื่อนต่างเพศ ๒ เขาจึงต้องการ

๑ George G. Thompson, Child Psychology (Massachusetts: Houghton Mifflin Company, 1969), pp. 147 - 149.

๒ Norman T. Bell, Richard W. Burkhardt and Victor B. Lawhead, Introduction to College Life (Boston: Houghton Mifflin Company, 1966), pp. 3 - 4.

ความช่วยเหลือและมีความรู้สึกต้องการพึ่งพาสูง ต้องการหาเพื่อนที่ถูกต้อง แต่เมื่อเวลา
ไต่ผ่านไป ทำให้เขาได้เรียนรู้และมีประสบการณ์มากขึ้น พัฒนาการเข้าสู่วัยผู้ใหญ่เต็มตัว
และต้องมีสถานะ เป็นรุ่นพี่ที่ต้องให้ความช่วยเหลือแนะนำรุ่นน้องที่เข้ามา เรียนใหม่ ความ
รู้สึกพึ่งพา ก็จะลดน้อยถอยลงตามลำดับ โดยเฉพาะในชั้นปีที่สี่ เขาจะมีความรู้สึกพึ่งพาน้อย
ที่สุด เพราะว่า เขาจะต้องจบการศึกษาออกไป เป็นบัณฑิต ซึ่งจะเป็นผู้นำในสังคมต่อไป
บัณฑิตชั้นปีที่สี่ จึงมีลักษณะแบบการ เรียนแบบพึ่งพาน้อยที่สุด

๔.๒ การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ ๓

"นิสิตที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน จะมีแบบการ เรียนแตกต่างกัน"

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน จะมีแบบการ เรียนแตกต่าง
กันในแบบการ เรียน ๓ แบบคือ แบบการ เรียน แบบอิสระ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วม
เท่านั้นที่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของสาขาวิชาที่มีเนื้อหา วิธี
การสอน ระบบการ เรียนการสอน กิจกรรมการ เรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป ประกอบกับ

✓ นิสิตนักศึกษานี้เข้ามาศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ นั้น มักจะแตกต่างกันในค่านิยมหลัง

(Background) หรือลักษณะส่วนตัวต่าง ๆ มากมายทั้งส่วนย่อยและส่วนรวม เป็นต้นว่า
ลักษณะวิชาทางและบุคลิกภาพของนิสิตที่แตกต่างกันตามสาขาวิชาที่ต่างกัน อาจจะเป็นผล
เป็นผลให้นิสิตเหล่านี้มีแบบการ เรียนที่แตกต่างกัน และนอกจากนี้ จากการศึกษาของ

✓ พรหมทิวา รุจิพร พบว่า นิสิตที่เลือกวิชาประเภทวิทยาศาสตร์ กับกลุ่มที่เลือกเรียนวิชา
อักษรศาสตร์ จะมีความคิด เห็นเกี่ยวกับตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการที่

Kenneth A. Feldman and Theodore M. Newcomb, "The Diversity
of Major Fields," in The Impact of College on Student, 2 ed.
(San Francisco, California: Jossey-Bass, Inc., 1970), p. 153.

๒
พรหมทิวา รุจิพร, "การศึกษา เปรียบเทียบความคิด เห็นเกี่ยวกับตนเองของ
นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ" (วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐),
หน้า ๘๖.

นิสิตมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันดังกล่าว ก็จะเลือกเรียนวิชาที่ต่างกัน และเรียนโดยวิธีการที่แตกต่างกัน^๑ จึงแสดงให้เห็นว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน ก็จะมีแบบการเรียนแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาแบบการ เรียนนี้ ในแต่ละแบบพบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน จะมีแบบการ เรียนแตกต่างกันในแบบการ เรียนดังนี้

๔.๒.๑ นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน จะมีแบบการ เรียนแบบอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ กล่าวคือ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ จะมีแบบการ เรียนแบบอิสระสูงสุด ทั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของรัตน เทพคลไชย ที่ศึกษาพบว่า นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์มีบุคลิกภาพด้านความต้องการพึ่งตนเองสูง^๒ ซึ่งลักษณะ ความต้องการพึ่งตนเองนี้อาจมีผลทำให้นิสิตในสาขาดังกล่าวมีแบบการ เรียนแบบอิสระสูงกว่า นิสิตในสาขาอื่น ๆ

๔.๒.๒ นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีแบบการ เรียนแบบพึ่งพาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ กล่าวคือ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีแบบการ เรียนแบบพึ่งพาสูงสุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของรัตน เทพคลไชย^๓ เพราะว่ นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีลักษณะแบบการ เรียนแบบอิสระและแบบพึ่งพาสูง แต่ผล กับวิจัยที่คล้ายตามกัน คือนิสิตสาขามนุษยศาสตร์มีลักษณะแบบการ เรียนแบบพึ่งพาน้อยที่สุด

^๑ ทองจันทร์ หงส์คารมภ, "หลักการ เรียนรู้และการสอน," ใน คู่มืออาจารย์ ด้านการ เรียนการสอน, หน้า ๒.

^๒ รัตน เทพคลไชย, "บุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัย วัคควัย อีพีพีเอส " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิติ . แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๕๕.

^๓ รัตน เทพคลไชย, เรื่องเดียวกัน,

เพราะว่า ลักษณะการเรียนการสอนในสาขามนุษยศาสตร์ มีลักษณะการเรียนการสอนที่มีลักษณะเฉพาะคือ มีวิชาที่มักจะเน้นทางด้านการพัฒนาความสามารถ สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างทางด้านคุณธรรมและจิตใจ ดังนั้น การเรียนการสอนส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของการบรรยายมากกว่า และเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะสอนในสาขานี้ ฉะนั้น การเรียนการสอน นิสิตจึงสามารถศึกษาฟังอาจารย์บรรยาย แล้วไปค้นคว้า เป็นอิสระการเรียนการสอนแบบพึ่งพาจึงมีน้อย

๔.๒.๓ นิสิตที่ศึกษาในต่างสาขาวิชา มีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ กล่าวคือ นิสิตสาขาสังคมศาสตร์ มีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด ทั้งนี้เพราะว่า เนื้อหาทางสังคมศาสตร์ เป็นสาขาที่มีความสัมพันธ์กับสาขาอื่น ๆ และเกี่ยวกับสังคม ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์ การศึกษาค้นคว้าอย่างเดี่ยวไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ จะต้องมีการอภิปรายถกเถียง นิสิตนักศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมอภิปราย ในชั้นเรียนสูงกว่าสาขาอื่น ๆ

๕. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแบบการเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า แบบการเรียนที่มีความสัมพันธ์ในทางลบครั้งนี้คือ แบบการเรียนแบบร่วมมือกับแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมกับแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง และแบบการเรียนแบบอิสระกับแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง มีความสัมพันธ์กันในทางลบ แสดงว่านิสิตที่มีแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง จะไม่ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม แบบร่วมมือ และแบบอิสระ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนแบบต่าง ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชมเพลิน จันทร เรืองเพ็ญ, สมคิด แก้วสนธิ และทองอินทร์ วงศ์ไสสร, "การสอนแบบต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา," ในคู่มืออาจารย์กานการการเรียนการสอน, หน้า ๓ สุภาศิริ อมาตยกุล, วิพร เหลืองวิริยะแสง และบุญอรุณ ลากสัมพันธ์โน, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิชาการ หน่วยพัฒนาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔).

ที่เหลือมีความสัมพันธ์กันในทางบวกทั้งหมด แต่อยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นความสัมพันธ์ระหว่างแบบการ เรียน แบบมีส่วนร่วม และแบบการ เรียน แบบร่วมมือ มีความสัมพันธ์ในทางบวก ในระดับสูงกว่าคู่อื่น ($r = 0.4942$) ซึ่งแสดงว่า นิสิตที่มีลักษณะแบบการ เรียนแบบร่วมมือสูง ก็จะมีลักษณะแบบการ เรียนแบบมีส่วนร่วมสูงด้วย อาจ เป็นเพราะลักษณะแบบการ เรียนแบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วม เป็นแบบการ เรียนที่มีกระบวนการ เรียนการสอนคล้ายคลึงกัน คือมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลสูง มีการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการ เรียนการสอน มีวิชา ผู้เรียนเป็นแต่เพียงผู้ฟังแต่ฝ่ายเดียว

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องแบบการ เรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัย

๑.๑ จากการศึกษาแบบการ เรียนของนิสิตโดยส่วนรวม พบว่านิสิตชอบแบบการ เรียน แบบร่วมมือสูงสุด รองลงมาคือ แบบมีส่วนร่วม แบบฟังพา และแบบอิสระ ซึ่งเป็นลักษณะการ เรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูง ฉะนั้น นโยบายในการจัดการ เรียนการสอน ควรจะ เน้นการจัดการ เรียนการสอนที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนิสิตกับนิสิต และระหว่างนิสิตกับอาจารย์ รวมทั้ง เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการ เรียนการสอนให้มาก นอกจากนี้ก็ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เป็นอิสระด้วยตนเองของนิสิตด้วย นอกเหนือจากการศึกษาในชั้น เรียน

๑.๒ ผลการวิจัยพบว่านิสิตชั้นปีที่ ๑ มีลักษณะแบบการ เรียนแบบฟังพา สูงกว่าชั้นปีอื่น ๆ ทางมหาวิทยาลัยควรมีให้ความสนใจและให้ความสำคัญของนิสิตชั้นปีที่ ๑ ให้มากเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะว่านิสิตชั้นปีที่หนึ่ง เข้ามาสู่มหาวิทยาลัย โดยต้องมา เผชิญหน้ากับระบบการ เรียนการสอนและการใช้ชีวิต (life style) ที่แตกต่างจากระดับมัธยมมาก การให้ ความสนใจ เอาใจใส่นิสิตชั้นปีที่หนึ่ง เพื่อจะได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตได้พัฒนา ศักยภาพได้เต็มที่

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์

๒.๑ จากผลการวิจัย พบว่า นิสิตชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพามากกว่าแบบอื่น ๆ ดังนั้น ในการดำเนินการเรียนการสอน ควรที่จะสอนโดยการบรรยาย สลับด้วยการอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อย (Small Group) สัมมนาในกลุ่มย่อย (Small Seminars) โดยใหญ่เรียนรู้ได้มีการออกแบบวางแผน (Structure Designed) การเรียนการสอน ทุกถึงรายวิชาเรียน วิธีการเรียนรู้ที่ทำงานเป็นกลุ่มมากกว่ารายบุคคล เปิดโอกาสใหญ่เรียนรู้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนให้มาก

๒.๒ เนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ ๑ มีลักษณะการเรียนรู้แบบพึ่งพาลง ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนนิสิตชั้นปีที่ ๑ ควรสนใจและกระตุ้นให้นิสิตได้คิดเอง

๒.๓ สำหรับนิสิตชั้นปีที่ ๔ ซึ่งมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูง ดังนั้นอาจารย์ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนนี้ให้อิสระแก่ผู้เรียนสูง

๒.๔ เพื่อเป็นการส่งเสริมนิสิตที่มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม และแบบอิสระ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ควรกำหนดงานหรือกิจกรรม และชี้แนวทางเพื่อนิสิตได้ทำงานร่วมกันและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมโดยอิสระได้อย่างเหมาะสม

๓. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๓.๑ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ในประเทศไทย เช่น ในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ วิทยาลัยครู วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาลัยเอกชน และสถาบันอื่น ๆ ที่เทียบเท่าให้กว้างขวางออกไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓.๒ ควรมีการพิจารณาศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อแบบการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาเพิ่มเติม เช่น ภูมิสำเนาของนิสิต สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และครอบครัวของนิสิต เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ผลการวิจัยสมบูรณ์และมีประโยชน์มากยิ่งขึ้น

๓.๓ ควรหาวิธีการปรับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตในแต่ละสาขาวิชาให้ไคมาตรฐานเดียวกัน เพราะนิสิตที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสม ๒.๕๐ ในสาขา

วิทยาศาสตร์ อาจจะแตกต่างกับคะแนนเฉลี่ยสะสม ๒.๕๐ ในสาขาสังคมศาสตร์ได้ ซึ่งอาจจะกำหนดเกณฑ์สูงต่ำกว่าตามลักษณะของสถาบันและสาขาวิชา โดยแปลงเป็นคะแนนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบกันได้ หรืออาจจะศึกษาแยกเฉพาะรายสถาบันและสาขาวิชา ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องในการแปลผล

๓.๕ ในการศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาไทย ควรจะได้มีการสร้างแบบวัดแบบการเรียนรู้ขึ้นสำหรับคนไทยโดยเฉพาะ เพื่อให้เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม และสภาพการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยไทย

๓.๕ ผลการวิจัย ปรากฏว่า นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ฉะนั้นจึงมีประเด็นที่น่าสนใจว่าการจัดระบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นิสิตได้ร่วมมือกัน และมีส่วนร่วม จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลแก่ผู้เรียนได้

๓.๖ ควรมีการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้ของนิสิตกับแบบการสอนของอาจารย์ ว่ามีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด เพื่อจะได้ปรับปรุงการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย